

1980-х годов. ERP-системы полностью поглощают системы класса MRP II, расширяясь за счет новых функциональных модулей, в первую очередь связанных с управлением финансами и персоналом. Реализация управления финансами **в ERP-системах** – это камень преткновения, вокруг которого происходит борьба между так называемыми российскими и западными системами.

С ростом мощностей вычислительных систем, внедрением MRP II/ ERP, поиском новых методов управления в условиях конкуренции с середины 1990-х годов на базе систем MRP II/ ERP появляются системы нового класса, которые получили название «развитых систем планирования» (Advanced Planning/Scheduling – APS). Эти системы отличаются применением экономико-математических методов для решения задач планирования с постепенным снижением роли календарно-плановых нормативов на производственные циклы. APS представляют отдельные оптимизационные модули, которые могут ставиться дополнительно к традиционному MRP-планированию.

ЛИТЕРАТУРА

1. Информационные технологии и управление предприятием / [Баронов В.В., Калянов Г.Н., Попов Ю.Н., Титовский И.Н.]. – М.: Компания АйТи, 2004 г.
2. Друкер П. Задачи менеджмента в XXI веке / П. Ф. Друкер [пер. с англ.]. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2004. – 272 с.

*О. Омельчук,
студентка IV курсу
факультету економіки та менеджменту
Науковий керівник: Т. М. Банасько,
кандидат економічних наук, доцент,
Міжнародний гуманітарний університет*

ВПЛИВ ОЦІНКИ МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГОВИХ АГЕНТСТВ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ

Вільний та прискорений рух інвестицій на міжнародному ринку є результатом глобалізаційних процесів, що спостерігаються в економічних відносинах. При цьому активну роль відіграють міжнародні рейтингові агентства та організації, які оцінюють інвестиційну привабливість та визначають інвестиційну позицію об'єкта оцінки на міжнародному рівні. Уперше спробували на основі статистичних матеріалів прогнозувати економічну кон'юнктуру та розробили індекс Dow Jones Ч. Доу і Е. Джонсон. За основу вони взяли 11 найбільших компаній і створили систему з декількох тисяч таблиць для прогнозування [1].

Рейтингові агентства оцінюють кредитоспроможність та інвестиційну привабливість країни (регіонів, підприємств), а також дають можливість потенційному інвестору дослідити та оцінити перспективність капіталовкладень у той чи інший проект. Отримання позитивного кредитного рейтингу полегшує

країні-позичальнику вихід на міжнародні ринки капіталів, дає змогу залучати позики на найвигідніших умовах (мінімізація відсотків та максимізація термінів залучення коштів), сприяє залученню прямих іноземних інвестицій у країну та полегшує здійснення експортно-імпортних операцій [2, с. 50]. Слід зазначити, що ці рейтингові класифікації дуже схожі між собою та між ними складно знайти серйозні відмінності.

На міжнародному фінансовому ринку діє понад 100 міжнародних рейтингових агентств. Однак лише три з них користуються найбільшою довірою серед фахівців та інвесторів – «велика трійка світових рейтингових агентств»: Standard & Poor's (S&P), Fitch Ratings (Fitch) і Moody's Investors Service (Moody's), які охоплюють понад 95 % ринку у світі.

S&P є найстаршим і найвпливовішим рейтингом, що має репутацію найконсервативнішого, тоді як Fitch є наймолодшим рейтингом та вважається найменш впливовим. Агентство S&P розробляє та здійснює моніторинг кредитного та фондових рейтингів (американського фондового індексу S&P 500, австралійського – S&P 200). Міжнародне рейтингове агентство S&P установлює довгострокові та короткострокові кредитні рейтинги як емітентам (країнам, регіональним та місцевим органам влади, компаніям), так й окремим борговим зобов'язанням.

Міжнародний довгостроковий рейтинг S&P оцінює здатність емітента вчасно виконувати боргові зобов'язання. Довгострокові рейтинги варіюються від найвищої категорії AAA до найнижчої D. При цьому рейтинги в інтервалі від AA до CCC можуть бути доповнені знаком плюс (+) або мінус (-), що означає проміжні рейтингові категорії щодо основних. Оцінки за цією шкалою дозволяють порівняти між собою надійність емітентів та зобов'язання різних держав.

Короткостроковий рейтинг оцінює вірогідність своєчасного погашення короткострокових боргових зобов'язань. Кредитні рейтинги за короткостроковими борговими зобов'язаннями позначаються від найвищої оцінки A-1 до найнижчої оцінки D: більш надійні зобов'язання з категорії A-1 можуть бути помічені знаком плюс (+), а оцінки з категорії B також можуть бути уточнені цифрою (B-1, B-2, B-3).

Прогноз рейтингу показує можливий напрямок зміни рейтингу в найближчі два-три роки. Рейтинги України за міжнародною й національною шкалою враховують одні й ті самі фактори, що впливають на кредитоспроможність та інвестиційну привабливість країни.

Міжнародна рейтингова агенція S&P проводить оцінку кредитного рейтингу України в цілому з грудня 2001 р. Його динаміка наведена в табл. 1

Таблиця 1

Кредитний рейтинг Standard&Poor's України за період 2001-2010 рр.

Дата	Рейтинг за міжнародною шкалою		Рейтинг за національною шкалою
	В іноземній валюті/ Прогноз/ короткостроковий	У національній валюті/ Прогноз/ короткостроковий	
21.12.2001	В/ стабільний / В	В / стабільний/ В	
12.11.2002,	В / негативний/ В	В / негативний / В	

01.04.2003			
20.05.2003	B / стабільний / B	B / стабільний / B	
28.10.2003, 27.02.2004	B / позитивний / B	B / позитивний / B	
20.07.2004	B+ / стабільний / B	B+ / стабільний / B	
14.04.2005	--/--/--	--/--/--	
11.05.2005, 03.10.2005, 30.08.2006	BB -/ стабільний / B	BB/ стабільний / B	uaAA
05.04.2007, 02.08.2007	BB -/ негативний / B	BB/ негативний / B	
12.06.2008	B+ / стабільний / B	BB -/ стабільний / B	
15.10.2008	B+ / CreditWatch Негативний / B	B+ / CreditWatch Негативний / B	uaA+ / CreditWatch Негативний
24.10.2008	B / Негативний / B	B+ / Негативний / B	
16.02.2009	B / CreditWatch Негативний / B	B+ / CreditWatch Негативний / B	uaA+
25.02.2009	CCC+ / Негативний / C	B- / Негативний / C	
31.07.2009	CCC+ / Позитивний / C	B- / Позитивний / C	
30.10.2009	CCC+ / Стабільний / C	B- / Стабільний / C	
11.03.2010	B- / Позитивний / C	B / Позитивний / B	uaBBB
17.03.2010	B- / Позитивний / C	B / Позитивний / B	uaA
17.05.2010	B / Стабільний / B	B+ / Стабільний / B	uaA+
22.07.2010	B/CreditWatch Позитивний / B	B+/CreditWatch Позитивний / B	uaA+ / CreditWatch Позитивний

Шкала кредитного рейтингу S&P для України використовує традиційні символи S&P з префіксом «ua». І. Л. Сазонець у [3] наводить переваги та недоліки рейтингу S&P. До переваг цього рейтингу можна віднести універсальність, можливість оцінки рівня кредитоспроможності країни, його використання як об'єктивної фінансово-економічної інформації, деякі суб'єктивні оцінки. Недоліками його вважаються непроведення аудиту чи незалежної перевірки інформації у зв'язку з присвоєнням рейтингу, використання відомостей, що не є публічними, відповідність методики рекомендаціям ОЕСР, але недостатнє врахування практики бізнесу в країні з перехідною економікою; рейтинг є комерційним продуктом на договірній основі.

Рівень довгострокового кредитного рейтингу України за весь період дослідження знаходився в межах спекулятивного рейтингу як в іноземній, так і в національній валютах. При цьому з моменту проведення першої оцінки економічна та політична ситуація в країні на краще не змінилася, що й підтверджує нижчий рівень кредитного рейтингу 2010 р. (B-) за рівень 2001 р. (B).

Найнижчого рівня довгостроковий кредитний рейтинг країни досяг на початку 2009 р. за оцінкою в іноземній валюті (CCC+) та національній валюті (B). Отже, за весь період оцінювання за рейтингом S&P Україна не мала інвестиційного рейтингу, лише спекулятивний. На сьогодні разом з Україною аналогічний рейтинг мають Ангола, Нігерія, Гвінея та Уганда [4].

Обрання нового Президента України, зміна політичної влади, формування нової коаліції та Кабінету Міністрів України є елементами політичного фактора, стабілізація якого дозволила покращити оцінку України рейтинговою службою S&P. Так, 11.03.2010 р. відбулося підвищення суверенних рейтингів України за міжнародною шкалою: за зобов'язаннями в іноземній валюті до «В- / С», за зобов'язаннями в національній валюті до «В / В», а вже 17.03.2010 р. підвищився суверенний кредитний рейтинг України за національною шкалою з «uaBBB» до «uaA». Останній перегляд кредитного рейтингу України відбувся 22.07.2010 р., за яким довгострокові рейтинги за міжнародною та національною шкалою мають позитивний прогноз.

Дж. Чамберс, голова комітету S&P із суверенних рейтингів, пояснив, що «підвищення суверенних рейтингів за міжнародною шкалою було обумовлено формуванням нового уряду в Україні й сподіваннями на те, що це може призвести до формування більш послідовної стратегії й поліпшення відносин з офіційними кредиторами» [5]. Окрім зазначених змін, позитивно на рейтинг України могло б вплинути зміцнення політичної та кредитно-грошової стабільності країни.

Сучасна фінансово-економічна криза внесла корективи щодо обсягів інвестування та пріоритетних регіонів укладання коштів, також суттєво змінилися фактори, які визначають привабливість об'єкта інвестування. Які ж фактори є визначальними для інвесторів при виборі об'єкта інвестування за сучасних умов економічного розвитку? За дослідженнями UNCTAD1 [6], основними факторами при прийнятті рішення інвестора щодо вкладання коштів є «наявність постачальників і партнерів» (10%), «сприятливе бізнес-середовище» (9%), «наявність кваліфікованої робочої сили» (8%), «якість інфраструктури» (6%) і «діяльність уряду» (5%). Тоді як фактори, які впливають на якість бізнес-середовища (вартість робочої сили, наявність конкурентів, доступ до природних ресурсів та до ринків капіталу), стали менш визначальними. Таку ситуацію можна пояснити значенням цих факторів лише для окремих галузей, а не для всієї економіки в цілому.

Україна, за оцінкою UNCTAD, визначена як пріоритетний та інвестиційно привабливий регіон серед країн СНД разом із Росією та Казахстаном. Зміни, які здійснюють спеціалісти S&P, постійно оновлюються та є доступними для інвесторів.

Порівнюючи обсяги залучених прямих та портфельних іноземних інвестицій в економіку країни зі зміною суверенного рейтингу України, можна стверджувати, що рівень рейтингу агентства S&P впливає лише на обсяги портфельних іноземних інвестицій, тоді як обсяги прямих іноземних інвестицій не залежать від його рівня. На наш погляд, ураховуючи зростаючу роль та значення прямих іноземних інвестицій для розвитку світової економіки, Україна має в посткризовий період спрямувати зусилля на формування дієвої державної стратегії та політики залучення іноземних інвестицій до країни з метою формування економіки постіндустріального типу. При цьому головним завданням виступає «... не стільки відновлення росту економіки й навіть не досягнення докризових обсягів виробництва, а створення засад для тривалого зростання країни».

ЛІТЕРАТУРА

1. Основные типы финансовых индексов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://victorius-forex.com/articles/last100/osnovnye-tipy-fondovyh-indeksov>.
2. Марченко С. Міжнародна кредитно-рейтингова оцінка інвестиційної привабливості України / С. Марченко // Банківська справа. – 2004. – № 1. – С. 48–57.
3. Сазонець І. Л. Корпоративне управління: світовий досвід та механізми залучення інвестицій / І. Л. Сазонець. – К.: ЦУЛ, 2008. – С. 193–194.
4. Валютная либерализация: между Сциллой и Харибдой // Зеркало недели. – 2010. – № 39 (819). – С. 8.
5. Офіційний сайт Міжнародного рейтингового агентства Standard&Poor's [Електронний ресурс]. – Режим доступу :www.standardandpoors.org.
6. World Investment prospects survey 2009-2011. – NY – Geneva: United Nations, 2010. – 85 p.

*А. Петрова,
студентка IV курса
факультета экономики и менеджмента
Научный руководитель: Е. А. Мартынюк,
кандидат экономических наук, доцент,
Международный гуманитарный университет*

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ АНАЛИТИЧЕСКИХ МЕТОДОВ В ПРАКТИКЕ ПРЕДПРИЯТИЙ

Актуальность исследования. На сегодняшний день у отечественных предприятий возникает необходимость использования новых методов оценки результатов их деятельности, поскольку старые методики не обеспечивают полного отображения всех экономических показателей, важных для принятия управленческих решений. Также данная необходимость обусловлена проблемами обеспечения эффективной деятельности и достижения динамического равновесия с внешней средой, поиском путей выживания предприятий в условиях развития рынка и интеграционных процессов, новых факторов их успеха в конкретной среде.

Обзор научной литературы. Вопросу методических подходов оценки результатов деятельности предприятия в теоретическом и практическом направлениях посвящено большое количество работ зарубежных и отечественных авторов. Среди них следует отметить таких исследователей как Волкова Д.Л. [1], Каплана Р. [3], Мельник Ю.М. [5], Момот Т.В. [6, 7], Нортон Д. [8] и многих др.

Целью данной работы является анализ и систематизация современных методов оценки состояния предприятия, определение проблем их внедрения, а также обоснование целесообразности их использования на основе изучения опыта зарубежных предприятий.

Изложение основного материала. В настоящее время большое количество зарубежных предприятий активно применяет современные методы оценки результатов деятельности, основанные на рыночных подходах.